

ZAKON O SAHRANJIVANJU I GROBLJIMA

(Sl. glasnik SRS br. 20/77 , 24/85 - dr. zakon, 6/89 - dr. zakon, Sl. glasnik RS
br. 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 101/05 - dr. zakon,
120/12 - US)

Prečišćen tekst zaključno sa izmenama iz Sl. gl. RS br. 101/05 koje su u primeni od
29/11/2005
(izmene u čl.: 23 , 24).

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Sahranjivanje umrlih, određivanje i stavljanje van upotrebe groblja, održavanje i uređenje groblja i krematorijuma vrši se na način utvrđen propisom skupštine opštine, donetim u skladu sa načelima ovog zakona i drugim propisima koji se odnose na sahranjivanje i groblja.

Član 2.

- (1) Sahranjivanje umrlih može se vršiti samo na groblju.
- (2) Van groblja se može izvršiti pokopavanje samo u slučajevima predviđenim posebnim zakonom ili na zakonu zasnovanom odlukom skupštine opštine.

Član 3.

- (1) Sahranjivanje se vrši u skladu sa odgovarajućim sanitarnim propisima, a na način koji odgovara pijetetu prema umrlom, dostojanstvu mesta na kojem on počiva i uz poštovanje osećanja srodnika umrlog i drugih osoba koje su bile bliske sa umrlim.
- (2) Pod sahranjivanjem, u smislu ovog zakona, smatra se pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog, odnosno spaljivanje posmrtnih ostataka i ostavljanje pepela na određena mesta i druge radnje koje se u tom cilju preduzimaju.

Član 4.

- (1) Grobljem se, u smislu ovog zakona, smatra zemljište koje je odgovarajućim urbanističkim planom ili odlukom skupštine opštine određeno za sahranjivanje umrlih.
- (2) Urbanističkim planom ili odlukom iz stava 1. ovog člana, utvrđuju se lokacija i urbanističko-tehnički uslovi za podizanje objekata neophodnih za vršenje pogrebne delatnosti (mrtvačnice, prodavnice i drugi objekti), komunalnih uređaja i instalacija, spoljnih i unutrašnjih saobraćajnica, za određivanje grobnih mesta, za izgradnju grobnica, drugih spomen objekata i za podizanje spomenika.

(3) Prilikom određivanja zemljišta za groblje mora se posebno voditi računa o zaštiti izvorišta za snabdevanje vodom, objekata za snabdevanje vodom za piće, geološkom sastavu tla, kao i o sanitarnim i drugim uslovima propisanim za podizanje groblja.

Član 5.

Groblja se moraju koristiti u skladu sa opštim uslovima kojima se obezbeđuju njihova namena, korišćenje i drugi uslovi utvrđeni zakonom, odnosno odlukom skupštine opštine u skladu sa zakonom.

Član 6.

(1) Poslove pogrebne delatnosti i uređivanja i održavanja groblja vrše organizacije udruženog rada kojima je skupština opštine poverila vršenje ovih poslova.

(2) Uređivanje i održavanje groblja skupština opštine može poveriti i mesnoj zajednici.

Član 7.

Prilikom sahranjivanja mogu se vršiti verski obredi koji nisu u suprotnosti sa propisima o pravnom položaju verskih zajednica.

Član 8.

(1) Zabranjeno je podizanje spomenika i drugih grobnih znakova kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće upereno protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

(2) Zabranjeno je na spomenike ili druge grobne znakove stavljati podatke, natpise, fotografije i druge znakove (simbole) kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

(3) Zabranjeno je podizanje spomenika i drugih grobnih znakova, odnosno njihovo obeležavanje natpisima ili drugim grobnim znakovima u slučajevima kad oni imaju antisocijalistički i neprijateljski sadržaj, ili se njima na drugi način povređuju patriotska osećanja ili idejno-političko i samoupravno opredeljenje radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

(4) Zabranjena je izrada obeležja i znakova za obeležavanje grobova i spomenika iz st. 1. do 3. ovog člana.

Odlukom Ustavnog suda IU-53/2006 ("Sl. glasnik RS", br. 120/12) utvrđeno je da odredba člana 8. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85 i 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nije u saglasnosti s Ustavom i da

prestaje da važi danom objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku RS", tj. 21. decembra 2012. godine.

II. SAHRANJIVANJE

Član 9.

- (1) Sahranjivanje se može izvršiti posle utvrđivanja smrti na način određen posebnim propisima.
- (2) Sahranjivanje se može izvršiti najranije po isteku 24 časa od momenta nastupanja smrti.

Član 10.

- (1) Pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog vrši se na groblju koje je u upotrebi.
- (2) Groblje u upotrebi koje se nalazi u gradu, naselju gradskog karaktera, ili u turističkom mestu mora imati prostoriju koja služi za čuvanje posmrtnih ostataka umrlog do sahranjivanja i ispraćaja posmrtnih ostataka (u daljem tekstu: mrtvačnica).

Član 11.

- (1) Odobrenje za pokopavanje u određeno groblje i grobno mesto daje nadležni organ opštine, odnosno organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti, uređivanje i održavanje groblja, ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje poslova uređivanja i održavanja groblja.
- (2) Sahrana spaljenih posmrtnih ostataka umrlog vrši se ostavljanjem pepela na određena mesta.

Član 12.

- (1) Posmrtni ostaci, po utvrđenoj smrti, prenose se na groblje i do sahrane čuvaju u mrtvačnici, ako na groblju postoji mrtvačnica.
- (2) Posmrtni ostaci mogu se, sa odobrenjem verske zajednice, čuvati i u crkvama, kapelama i drugim objektima koji su namenjeni za vršenje verskih obreda do sahrane.
- (3) Pre sahranjivanja, posmrtni ostaci mogu biti izloženi na određenom mestu van groblja, radi ukazivanja posebnih posmrtnih počasti, ako sahranjivanje organizuje društveno-politička zajednica ili po odobrenju nadležnog organa opštine.

Član 13.

- (1) Spaljivanje posmrtnih ostataka može se vršiti ako je takvu želju za života izjavilo umrlo lice ili po nalogu lica koje je dužno da sahrani umrlog (član 14).
- (2) Spaljivanje posmrtnih ostataka ne može se vršiti ako je umrli za života izrazio želju da se njegovi posmrtni ostaci ne spaljuju.

(3) Spaljivanje posmrtnih ostataka lica koja nisu umrla prirodnom smrću, može se izvršiti samo po odobrenju organa nadležnog za pokretanje ili vođenje krivičnog postupka.

Član 14.

(1) Sahranjivanje umrlog dužni su da obezbede njegovi srodnici, odnosno lica koja bi prema važećim propisima bila obavezna da ga izdržavaju, odnosno da se o njemu staraju ili druga fizička i pravna lica koja preuzmu obavezu da obezbede sahranjivanje, odnosno koja su dužna da se o tome staraju.

(2) Ako ne postoje lica iz stava 1. ovog člana, ili ako lica koja su dužna da izvrše sahranjivanje to odbiju, ili nisu u mogućnosti da sahranjivanje obezbede, sahranjivanje će izvršiti organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti i uređivanje i održavanje groblja, ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje tih poslova, ili nadležni organ opštine u mestu u kome je lice umrlo, odnosno gde su posmrtni ostaci nađeni.

(3) U slučaju iz stava 2. ovog člana prijavljivanje sahrane, utvrđivanje identiteta umrlog i upis u matičnu knjigu umrlih vrši nadležni organ opštine.

Član 15.

(1) Troškove sahranjivanja snose lica koja su bila dužna da umrlog za života izdržavaju ili da se staraju o njegovom sahranjivanju.

(2) Ako ne postoje lica koja su dužna da obezbede sahranjivanje (član 14. stav 1) troškove sahranjivanja snosi opština na čijoj teritoriji je umrli imao poslednje prebivalište, a ako se ne može utvrditi poslednje prebivalište umrlog, troškove snosi opština na čijoj je teritoriji umrlo sahranjeno lice, odnosno na čijoj teritoriji su nađeni posmrtni ostaci umrlog.

(3) Opština koja je obezbedila sahranjivanje umrlog lica ima pravo na naknadu troškova od lica koja su bila dužna da obezbede sahranjivanje (član 14 . stav 1), odnosno iz zaostavštine umrlog.

III. GROBLJA

Član 16.

(1) Svako naseljeno mesto, po pravilu, ima groblje.

(2) Izuzetno, u jednom naseljenom mestu mogu se odrediti i posebna groblja, čije se uređenje, održavanje i korišćenje reguliše posebnim propisima (groblja boraca narodnooslobodilačkog rata, groblja sa posebnim memorijalnim obeležjima i sl.).

Član 17.

(1) Organizacija udruženog rada koja vrši poslove pogrebne delatnosti i uređivanja i održavanja groblja ili mesna zajednica kojoj je povereno vršenje tih poslova daje na korišćenje grobna mesta (parcele) pod uslovima i na način utvrđen odlukom skupštine opštine.

(2) Grobno mesto (parcela) koje je dato na korišćenje ne može se stavljati u pravni promet.

Član 18.

(1) Posmrtni ostaci sahranjenih moraju da počivaju u grobnom mestu najmanje 10 godina od dana sahranjivanja.

(2) Porodica, srodnici i druga lica koja za to imaju interes imaju pravo da po isteku roka počivanja iz stava 1. ovog člana, produžuju počivanje posmrtnih ostataka pod uslovima koje utvrdi skupština opštine.

(3) U isto grobno mesto ne može se izvršiti sahranjivanje, ako od prethodne sahrane nije protekao rok iz stava 1. ovog člana osim u slučajevima koje utvrdi skupština opštine.

Član 19.

(1) Posmrtni ostaci sahranjenog mogu se iskopati i preneti na drugo groblje, po prethodno pribavljenom odobrenju opštinskog nadležnog organa i odobrenju organa nadležnog za poslove sanitarne inspekcije, ako je na drugom groblju obezbeđeno grobno mesto za sahranu.

(2) Ako se na osnovu odluke nadležnog organa opštine vrši iskopavanje i prenos posmrtnih ostataka pre isteka roka kojim je produženo počivanje posmrtnih ostataka, troškove iskopavanja i prenosa posmrtnih ostataka, grobnih znakova, spomenika i drugih predmeta sa tih grobnih mesta snosi opština čiji je organ naredio iskopavanje i prenos posmrtnih ostataka.

Član 20.

Groblje stavljeno van upotrebe, ili deo takvog groblja, može se koristiti za druge namene, prema urbanističkom planu i njime određenim uslovima, posle isteka obaveznog roka počivanja za sva grobna mesta, ili posle izvršenog prenosa posmrtnih ostataka iz onih grobnih mesta za koje još nije istekao rok kojim je produženo počivanje posmrtnih ostataka.

Član 21.

(1) Uređivanje i održavanje groblja vrši se saglasno uslovima koje odlukom utvrđuje skupština opštine.

(2) Odlukom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se naročito: uslovi za uređivanje i održavanje groblja (sanitarno-tehnički uslovi za uređenje grobnog mesta, održavanje zelenila, uređivanje i održavanje prilaznih puteva i staza, održavanje objekata na groblju i sl.), održavanje reda na groblju, određivanje vremena vršenja sahranjivanja i dr.

Član 22.

(1) Izgradnja odnosno rekonstrukcija grobnice ili drugog spomen-obeležja, kao i podizanje, prepravka ili uklanjanje spomenika i drugog predmeta na grobu, može se vršiti ako su ispunjeni uslovi iz člana 21. ovog zakona i ako je za to prethodno pribavljeno odobrenje nadležnog opštinskog organa.

(2) Lice koje traži odobrenje za izgradnju dužno je podneti: skicu objekta, odnosno spomenika i potvrditi da je obezbeđeno korišćenje grobnog mesta (parcele).

(3) Ako je grobnica ili drugi spomen objekat izgrađen ili ako je spomenik ili drugi predmet na grobu podignut protivno odredbi stava 1. ovog člana, nadležni organ opštine može narediti obustavljanje radova, odnosno uklanjanje grobnice, spomen objekta, odnosno spomenika ili drugog predmeta, ili narediti njegovo usklađivanje sa uslovima utvrđenim saglasno članu 21. ovog zakona.

IV. KAZNENE ODREDBE

Član 23.

(1) Novčanom kaznom **od 10.000 do 1.000.000 dinara** kazniće se za prekršaj organizacija, odnosno mesna zajednica:

1. ako ne preduzme mere u cilju zabrane podizanja spomenika i drugih grobnih znakova i posebnog obeležavanja grobova lica iz člana 8 . ovog zakona;
2. ako vrši pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog van groblja koje je u upotrebi (član 10);
3. ako ne obezbedi sahranjivanje za umrla lica iz stava 2. člana 14. ovog zakona;
4. ako ne obezbedi prenos na drugo groblje posmrtnih ostataka (član 19. stav 2).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i odgovorno lice organizacije ili mesne zajednice novčanom kaznom **od 1.000 do 50.000 dinara**.

Odlukom Ustavnog suda IU-53/2006 ("Sl. glasnik RS", br. 120/12) utvrđeno je da odredba člana 23. stav 1. tačka 1. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85 i 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nije u saglasnosti s Ustavom i da prestaje da važi danom objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku RS", tj. 21. decembra 2012. godine.

Član 24.

Novčanom kaznom **od 1.000 do 50.000 dinara** kazniće se za prekršaj građanin:

1. ako učini koju od radnji iz člana 8 . ovog zakona;
2. ako vrši pokopavanje posmrtnih ostataka umrlog van groblja koje je u upotrebi (član 10);
3. ako postupi protivno odredbama člana 22 . st. 1. i 2.

Odlukom Ustavnog suda IU-53/2006 ("Sl. glasnik RS", br. 120/12) utvrđeno je da odredba člana 24. stav 1. tačka 1. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85 i 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nije u saglasnosti s Ustavom i da prestaje da važi danom objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku RS", tj. 21. decembra 2012. godine.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.

(1) U roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona nadležni opštinski organ utvrdiće koji su spomenici i drugi grobni znakovi podignuti, odnosno koji postojeći spomenici i drugi grobni znakovi sadrže podatke, natpise, fotografije i druge znakove (simbole) koji su protivni odredbama člana 8. st. 1. do 3. ovog zakona, i naložiće rešenjem njihovo uklanjanje.

(2) Lica kojima je rešenjem iz stava 1. ovog člana naloženo uklanjanje spomenika, drugih grobnih znakova, odnosno podataka, natpisa, fotografija i drugih znakova (simbola) sa postojećih spomenika i drugih grobnih znakova dužna su da to učine u roku od 30 dana od dana uručenja rešenja.

(3) Žalba protiv rešenja donetog na osnovu stava 1. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja.

(4) Ako se u roku iz stava 2. ovog člana ne uklone spomenici i drugi grobni znakovi odnosno podaci, natpisi, fotografije, i drugi znakovi (simboli) sa postojećih spomenika i grobnih znakova to će učiniti nadležni opštinski organ na teret lica koja su bila obavezna da ih uklone.

Odlukom Ustavnog suda IU-53/2006 ("Sl. glasnik RS", br. 120/12) utvrđeno je da odredba člana 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85 i 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93, 48/94 i 101/05) nije u saglasnosti s Ustavom i da prestaje da važi danom objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku RS", tj. 21. decembra 2012. godine.

Član 26.

U roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona na grobljima u upotrebi u gradovima, naseljima gradskog karaktera i u turističkim mestima, moraju se obezbediti mrtvačnice.

Član 27.

(1) U roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona skupštine opština su dužne da donesu propise u skladu sa ovim zakonom, odnosno da usklade svoje propise sa odredbama ovog zakona.

(2) Organizacije udruženog rada koje vrše pogrebnu delatnost i uređivanje i održavanje groblja, ili mesne zajednice koje vrše poslove uređivanja i održavanja groblja dužne su da u roku od šest meseci od dana donošenja propisa iz stava 1. ovog člana usklade svoje samoupravne opšte akte sa odredbama ovog zakona i propisima skupštine opštine, ako tim propisima nije određen drugi rok.

Član 28.

Republički sekretarijat za urbanizam, stambene i komunalne delatnosti donosi bliže propise o evidencijama koje je dužna da vodi organizacija, odnosno mesna zajednica kojoj je povereno vršenje poslova uređivanja i održavanja groblja.

Član 29.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/61 i 15/65).

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Socijalističke Republike Srbije".